

boodschap enorm aan. Ook in de periode daarna tot het laatst van zijn leven toe heeft hij alle gaven van zijn verstand en hart geïnvesteerd in de vertolking van de Schrift.

Schilder was een meester in het gesproken maar ook in het geschreven woord. Hij was een zeer produktief publicist en een ras-journalist. In zijn vele geschriften neemt de monumentale trilogie over Christus in zijn lijden een bijzondere plaats in. De denker en dichter, de exegeet en prediker zijn hierin tot een schone synthese gekomen. In de kerkelijke pers trad Schilder naar voren als een man die theologische, religieuze en kerkelijke onderwerpen op hoog niveau en op pakkende manier wist te behandelen, tegelijk als een geducht polemicus, die met alle mogelijke personen en stromingen de degens kruiste.

Voorts was Schilder ook een wetenschapper. Dee biedt vele nieuwe gegevens over de weg, die Schilder aflegde om tot een promotie te komen. Die weg was niet gemakkelijk. De kerkeraad van Delfshaven verleende hem een lang - aanvankelijk betaald, naderhand niet meer betaald - studieverlof; curieus is, dat tegen de aard van dit verlof door een kerkeraadslid bij de meerdere kerkelijke vergaderingen nog een bezwaarschrift werd ingediend. Schilder ging naar Erlangen en schreef onder leiding van de filosoof Eugen Herrigel zijn proefschrift. Herrigel was vertrouwd met het Zen-Boeddhisme en mede onder zijn invloed wijdde Schilder in zijn dissertatie over het begrip 'paradox' ook aandacht aan Zen-Boeddhisme. Herrigel blijkt op zijn minst nationaal-socialistische sympathieën gehad te hebben. Schilder heeft daarvan waarschijnlijk niet geweten. De promotie vond op 3 maart 1933 plaats met de hoogste lof. Zo was de weg vrij voor het door velen verwachte en ook door hem zelf begeerde professoraat. Nog in dat zelfde jaar werd hij bij enkelvoudige voordracht tot hoogleraar in Kampen benoemd, niet omdat hij onomstreden was - hij was dat namelijk wél, zoals Dee betoogt - maar omdat hij in formaat boven allen uitstak. Met de inauguratie in Kampen op 17 januari 1934 sluit Dee zijn boek af.

Opvallend is, dat Schilder bij de aanvaarding van het professoraat naar alle kanten al een klare positie had weten af te bakenen. In de jaren van zijn predikantschap had hij als theoloog een duidelijk en markant profiel opgebouwd, dat in de tijd daarna geen fundamentele wijzigingen meer zou ondergaan. Door de schok van de eerste wereldoorlog was de eschatologie hem gaan intrigeren. Dat leidde tot intense bezinning op openbaring en geschiedenis. Later kwamen daar de themata verbond en kerk bij. Het praedestinerend handelen Gods was van meet af voor hem van wezenlijke betekenis evenals de overtuiging, dat verzoening en verlossing als herstel van de schepping verstaan dienen te worden.

Wie Schilders theologie tracht te peilen kan zijn relatie tot twee groten in de